

De Testibus et eorum conditionibus.

U

s^o recipit. i. a bullatoe. i. bñficiu et^o. i. suspensio. i. officiu suu

Nec bullatoe. p̄benda mouet et offi.
i. trina monitoe p̄missa i. maiore ex
cōicatioe excōicat nisi viz culpa de iure sit talis q̄ alit fieri debz
vtz s̄. post excōicatioem

Dum sine quis trino monitu quecūq̄ maledic
f. excommunicans
f. ad diuina audienda v̄l ibi legēda

Per mēsem talis a tēplo iure vetat
f. mēsem i. excōicans

Hoc infra t̄ps intrans tēplū dat irreg.
i. ex officio

Si dat officio q̄s heretica q̄rere p̄ua
i. iusticiam
i. p̄sciām

Cōtra ius aiaz. et q̄re s̄. de Excōicationibus papalibus.

Item Seruus sine voluntate dñi p̄here p̄t. et. Plura vide in l̄a J. de Impedimēto Cōditiois.

s^o nō fuit s^o nō f. xiiij. annoz in ciuilibz In. cri. mliebrz minalibz 20. annoz
s^o n̄ furiosus. et. i. n̄ l̄a/ mes post etiā p̄niam pactā. qz infamia p̄ p̄niam non abolet

Septem s̄t̄ p̄nci pales p̄ditiones Testium.

Q̄nditio. sex^o. etas. discretio. fama
f. non oino paup̄ dñ fuerit mala suspitio
f. qz infidel non admittit p̄ fideles in testificando
quia adhuc quedam alia requirunt viz p̄ncipalr
Et fortūa. fides i testib^o ista req̄res

Hic notat q̄ nō p̄nt p̄dere testa/ mētū iure cano/ nico.

Q̄fondere nō posset te. amētū sibi suus
i. fili^o filiā viz in p̄tate p̄ris ex̄ns legitie saltē etatis
f. peculū

Nec natus familias cui castrēse nec assit
f. peculū

Vel q̄si castrēse quicūq̄ legare valebit
f. suo s^o alibi f. libere sine p̄sensu p̄ris
f. eligere p̄t

Si patri placeat. sepeliri se tñ optat

Item damnat^o ad mortē naturalē v̄l ciuile vt sunt de porta et ex^o si fugiūt de manu iudicū **Sec^o si eēt damnat^o ad penam inferiorē tal^o aut condere posset vt ff. eo. ti. l. rati.**

Testamētū quis condē p̄t ⁊ qui nō possūt

s̄ nec testamētū condere p̄t
f. oīno

Impubes mutus nil fans. surd⁹ penitusq;

s̄ nec legare p̄t s̄ h̄ h̄is aliq̄ lucidant ualla p̄t

Intervalla gerēs nō lucida q̄s furiosus

f. pdigo s̄ nec legare p̄t. f. spalia

f. admistrare

Quisq; ministrare bōa pdig⁹ ip̄c vet aī

f. testamētū ⁊ dēre

Sic vsuratoꝝ manifestus iure vetatur

f. testamētū ⁊ dēre. phibet

f. q̄s q̄s

Nuncrescans p̄ria retinēs nil relligiosus

Sed legare v̄z nōdū de iure p̄fessus

f. in seculo s̄ fact⁹

Qui genuit p̄les seculo post relligiosus

f. postq̄ f. sine testamento

Inde p̄fessus vt ē intestatus poterit post

f. filijs suis in seculo relligiosus s̄ poterit v̄z p̄ suo mō alterio

f. de bonis q̄ habuit p̄s

Hatis legare. parit̄ sibi p̄cipare

Nota Qui cardinales insecur⁹ ē hostilit̄ v̄l p̄cussit aut cepit vel soci⁹ fuerat aut fieri mandauerat aut consilium vel auxilium dederit. vel fauorem aut ratuz habuit neccalis ex testamento alioꝝ aliquid cape p̄t nec ex successione c. felicitis d̄ peno li. vi. **Item** hereticus phibetur ⁊ dēre quia oīa sua bōa sunt p̄fiscata ip̄o iure c. cum fm̄ leges. **Item** dubius de statu suo vt captus a larronib; dubitat an sit huus v̄l liber vt i. l. j. in p̄ncipio ff. eo. r. **Item** obsides xp̄iani ap̄d infideles **Item** d̄anatus ad crimen famosum seu libellū ī iniuriā aliterius qui etiam infamis efficit vt in. l. is cui §. si q̄s. **Sed** cōi ter tenet q̄ ob aliam causam infames non phibentur. **Item** hostes captiui romani imperij. l. ei⁹. ff. eo. r.

f. sed. i. secularis s̄ existētia

f. legare debeat

Clericus ast secli nō ecclie bōa leget

f. bona ecclie s̄ sint

s̄ leget

Hec nisi mobilia saltem tūc relligiosis

f. bona mobilia ecclie

f. p̄terq̄ relligios

Talia iā reliquis ex p̄suetudine legat

f. bona ecclie mobilia f. cleric⁹ ecclieastic⁹ si morit̄ sūi testamto

Hec capit ecclia nō testatus moriēdo

¶ CLI

Sūta h̄ ē q̄ pdig⁹ ille cui d̄ inē phibet admistrare bōa tpa/ lia legare non p̄t. **Item** vsurari⁹ manifestus phibet ⁊ dēre nisi p̄stet p̄s cautioꝝ fm̄ formam iuris **Item** h̄z aliq̄s ex cōica tus maiore phibet ⁊ dēre testamētū **Item** d̄iū cōiter tenet.

Nota d̄ q̄d⁹ clericus secularis Testamentū cōdere potest.

Testamentū quō clericus condere p̄t.

Q

f. bona ecclie

f. p̄dictus clericus

Hec immobilia nulli legare valebit

f. mobilia v̄l mobilia f. eccliaſtici. v̄z p̄ſtamētū v̄l aſs

Sed bona lucrata p̄ eū diſpergere poſſet

f. religioſi

f. p̄ſonis ſecularibz

Iſtis aut alijs quibus optat ſed p̄honeſtis

C Nota q̄ om̄ia dicunt bona ecclie que intuitu ecclie vel de facultatibz ecclie clericus acquiſiuit. Hoſtie. tener q̄ clerici non habentes adminiſtratiōem ſ̄ ſimplr beneficiati v̄t ſunt canonicī z ſimiles quibz id quod habent obuenit ſibi ratiōe p̄ſōe poſſunt diſponere z teſtari de fructibus p̄ceptis v̄ſqz ad diem mortis de conſuetudine. z etiā ſi p̄ſuetudo eſſet poſſent teſtari de redditibus capiendis anno ſequenti poſt mortem ſuam v̄t refer̄ Pa. in c. cum in officijs. Sed z licere creditur quādo diſponit in p̄ios v̄ſus vel in caſibus infra immediate poſit̄.

Notan dū q̄ clerici dicunt h̄re adminiſtratiōem quando habent beneficium cui ſit aſſignata dos ſc̄dm Be. in. c. p̄ſentī. vel habent prebendam in eccliaſia diſtinctam.

Quarto: modis poteſt clericus d̄ rebus ecclie donare aut alio modo diſponere. Primo quando tantundē exp̄dit d̄ ſuo in utilitatem ecclie quā in hoc caſu poſſet etiā teſtari. imo ſi non teſtaretur heres poſſet petere. facti. c. de multa. **S**econdo quādo hoc habet conſuetudo ſm̄ Hoſtie. z Lau. i. c. ſi ep̄s z hoſtie intelligitur de rebus mobilibus z modicis z q̄n̄ do pie z rationabiliter ſit aliaſ non. **T**ercio quando donat intuitu elemoſine quam clericus etiā in egritudine facere poteſt v̄t in c. ad hec z c. relatum. **Q**uarto quando vult remunerare ſuicia honeſta tam a conſanguineis q̄ ab extraneis recepta v̄t p̄z in c. relatum. §. licet. **Q**uintus caſus addi poteſt v̄z quando dat religioſi locis v̄z in d. c. relatum. **T**res hec faciat dum vivit quia poſt mortem non valz v̄t patet in c. ad hec.

f. quecunqz

Si bona ſunt alia nō ecclie puta q̄qz

f. q̄ non ſunt ecclie

f. acq̄ſita

f. non p̄tinentibz ecclie

Heredes capient ſil̄ ex illis p̄depta

f. legare d̄z f. ſine l̄nia pape §. ex̄is

Nil leget p̄ſul ſine papa religioſis

f. teſtamētōz

§. etiā ordinis mendicantiū

non t̄n̄ oim̄ v̄z in textu

f. quicunqz c. religioſus d̄ter

ſta. li. v.

Sic nota q̄ quō
Religioſi p̄t eē exe
cutores teſtamētōz.

Iure p̄t executor fore religioſus

Testamentorum qui possunt esse executores de iure.

.i. cuiuscumque ordinis .i. in iura et obsequia

f. freres in cle. ex luf. in. §. s. de iure C. p. inde

CLII

Quisq; sui libitu prelati. de me minores

Notandum quod prelati religiosi qui dedit licentiam accipiendi executionem religioso. potest ea reuocare re. etiam non integra. quia religiosus non habet velle neque nolle. et executio fiet per collegam aut si alius deputatus non est fiet per episcopum.

Item religiosus exemptus qui habet exemptionem communi que vis potest conueniri ratione contractus. delicti. seu rei talis potest puniri ab ordinario si negligens fuerit in executione quando deputatus est executor. Sed exemptus speciali exemptione ne vis qui in predictis conueniri non potest ab ordinario puniri non potest secundum Rich. in quarto. **I**tem tam clericus aut religiosus quam laicus potest esse executor ut notat c. religiosus l. vi. de testa. **E**tiam femina secundum Jo. an. d. c. religiosus. et hoc secundum consuetudinem que est optima interpretis legum. **I**dem tenet Bal. **I**tem in causis ecclesiasticis potest esse executor saltem purus vel merus quilibet clericus qui dicitur quando causa est cognita a superiore et mera executio sibi mandatur. et a tali appellari non potest. Sed mixtus executor esse non potest nisi i dignitate constitutus. vel canonicus ecclesie cathedralis si commissio sit ei auctoritate litterarum apud clericum vel legatorum vel de legatorum apud clericum. et ab illo executore appellari potest.

Notandum quod Abbas deputatus executor eo mortuo si fuit propinquus testatori non transit ad successorem. quia videtur de electa persona ex affectu siue non eius fuerit expressus siue non videtur in. q. iij. pontifices de testa. requisisti. **S**i autem non erat propinquus si tunc non erat expressus non transit. **S**i vero non erat expressus transit de offi. del. qm requisisti. **I**tem deputatus executor non tenetur acceptare nisi tacite accepisset vel expresse. quia sic non potest renunciare. **T**acite dicitur accepisset quando aliquid fecit quod principiter ad hoc et huiusmodi. vel si consensit quod ad officium illud eum testator acceptabat vel deputabat vel scienter recepit litteras habet officium sibi deferrebat. **P**osset tamen episcopus in legatus ad alias causas extra acceptationem appellari si non videtur executor et si videtur delegatum. **I**tem tenetur executor legatus ad alias causas per tempus sex mensium vel in autem. de ecclie. ti. §. **S**i autem legatus si testator punit sibi de tempore illud sua. **I**tem executor deputatus negligens ex parte propria mortis duplici modo per episcopum si statim non executus fuerit legatus saltem ad alias causas ad episcopum deuoluit nec requirit alius tempus. **S**i sola unica mortis precessit expetatur autem ante quam deuoluatur ad episcopum. **N**otandum tamen quod hodie episcopi prelati disponunt ut curat annum a die mortis et scilicet et adite hereditatem secundum etiam Richar. in quarto huius est videtur si huiusmodi bona in promptu de quibus posset infra annum legata implere alias non deuoluit ad episcopum.

De Testamentorum testibus & Testatore.

ranta non sit tunc residuus debet dari pauperibus si simpliciter disponit
sunt testator. si si prohibuit in alium versus tunc residuus de
redi dari debet ut dicitur in c. tua nobis. **Item** pro vendi
torem rerum testatoris faciendam ipsi executores non multum rari
dare debent ut in modico ampliores elemosinas faciant. quia
tales sunt b. thoma. a culpa non excusant. quia anima defuncti di
vini cruciatur.

CLIII
Versus h. p. de
de sequenti folio.

In testamento testis quicquid sit unus
s. antozando
s. i. testamētū condit

**De Testib' testa
mētoꝝ d' Jure ci
vili.**

Verū testat' quis coram cesare rite
s' testis

Nullus quicquid dat' ut miles moriendo
s. suū testamētū s. testes sine s. i. quando miles in terito
ria morit'

In bello scribat duo sed patria moriendo
s. i. testificent s. i. filios etiam ad pias causas duo
sufficiunt de iure canonice vtz j.
s. i. testamētū facies

Et duo testent' in natos puta testans
s. testes requirunt s. testes s. i. quā aliq' h' hnt ex privilegio

Quattuor aut trini dū grā dat' spēalis
s' testes s. i. testamētū facies
s. civili

Itē aliq's reliq're p't
i vltia voluntate seu
testamēto suo ad p'is
as cās corā trib' seu
duob' testib' vtz ex
tra d' testa. cū oēs. et
c. relatiū n' obstrāte ley
ge q' in h' reprobaf

Rusticus & quing' testās ex lege vocabit
s' testib' s. i. testamētū facies s. i. testamētū

Octo testaris ignare volens dare scriptis
s. i. quisq's s. i. pactū facies s. i. in scriptis

Testator pactans. mortē q' nō velit añ
s. i. testamētū factū s' q' nullū testamētū nisi post mortem te
statoris firmat q' añ mutare p't

**De Testamento
quō n' firmat' nī
si p' mortē Testa
toris.**

Illud mutare. nil hoc de iure valebit
s. hōis alicui' s. alicui'

Ut mors iniusta seu dānū pueniat
s. corporalis s. alicui'

Aut hōis pena. foret aut infamia falsa
s. i. cleric' s. i. quisq's

**Quā Clerici & rel
ligiosi testifica
ri tenent.**

Presbit' aut clericus q' tenet' religiosus
s. i. superiorib'

Quādo requirunt' a platis alienis
s. p'dicto hōi. s. i. testificari s. i. requirerent'

Alii testari. q'suis & nō peterent

De Testificatione.

Nota quo i aliq
cāu sec' tū aliqd
qs testificari p't
s' p'fessa nunq's

Que tibi cōfessa sunt nūq's testificare
.i. p't vinculū sacri
f. requisit' aut als

Nec sub secreto qd cōstet testificeris
f. p'ri' f. testimonii dare qz nullo' teneris

Quāuis p'latus mandauerit excipe crimen
f. crimen f. alicui'

Vergere qd scit in p'sone g'ue damnū
f. corporaliū f. corruprelam

Aut corruptelā rez seu spūalem
f. secretum supradictum s' non cō
fessionis

Cōis ppli nam dicere tale teneris

Cetera vide s. d. **J**uramento ⁊ in **A**ccusare s.

.i. testificantē

Nulli testanti cuiusuis religionis

f. in iudicio testificādo f. euangelijs

Exat credendū. nisi tūc tactis sacrosanctis
f. iuramentū faciendū

Juret. sed noscat sibi nō hoc posse remitti
.i. in cā m'itoriali p'cipue. f. qlibet f. euāgelij's

Causa p'ugij. sed p'sul' p'positis his

Rite sacrosanctis iurabit testificando

f. de iure requisit' .i. toraz p'itarē

Testans iurabit q' totū dicet apte
.i. p'itarē f. sibi p'stante sup q' requirit'

Vez. qd nouit sup hac re iure vocatus

Cetera quere s. **J**uramentum ⁊ **T**estis.

Nota qd **J**urat
d'z **T**estis

De Testamētoꝝ
executoꝝibus ex
speculo **J**udicia
li ri. d. **I**nstrumē
toꝝ editōe s. nūc
vero.

Dum plures executores accidat esse
.i. i' exeq'ndo testamētū

Dispare si numero discordent p'ficiēdo
f. ps

Preualet hinc maior nisi ps mior obijciat qd
.i. rōnabile f. minor ps

Qd rationale foret ac p'bet ipsa valent
f. executores .i. in exeq'ndo

Aquali numero discordantes in agendo

Antistes coget infra certū sibi t'ps

De Testamētoꝝ executoribus.

l. oēs executores

Firmū vt statuāt obseruandū fore rite

Quod pars decernat maior. vel sumere cogit

l. q̄ exequant testamētū

l. exeq̄ntes.

Hos tps certū quo lapsō nō pagentes

Presul cū reliquo ptunc cōplebit eoz

l. vn^o de executorib⁹

Aut hic distribuet quē cōfirmat fore p̄sul

l. executores

Si discordantes vult sp̄rgere quilibet hoz

l. terminum concorditer expediendi

l. si non p̄cordent

l. p̄sul

Tūc t̄p̄s p̄sul figet. post ipse valebit

Hoz cū reliquo dispergere iure docente

¶ Notandum q̄ dilatio executionis in pijs causis presul dicat aīc testatoris aut retardat anime liberationem a purgatione. Cuius ratio est duplex. Prima quia ecclesia et pauperes non excitantur ad orandum sicut facerent si daretur eis legatū. Acceleratio autem feruentium orationum pro anima defuncti multum valet ad alleuationem et celeritatem expeditionem pene. Secunda ratio quia sic anima in caritate decedens et aliquid purgabile secum portans in hac vita meruit vt elemosine si pro ea dentur prosint non ad augmentum gr̄e s̄ ad alleuationem et breuiatōem pene.

l. vocat⁹ ad exequēdū

l. aliq̄s executor⁹

l. in p̄p̄nquo

motatur vicz

Cante m̄l̄ia ē d̄ loco v̄l alias

Temp̄e nō veniens quis certo dū p̄sistat

l. executores

Tūc p̄ntes vt agat iure licebit

l. presentes

l. dū in remotis

l. executor⁹ imo

sc̄dm glo. in. c.

religiosus li. vi

nō est necesse vt

tunc vocet sic et in electione

Sic agit p̄ eos dū longinqu⁹ foret vnus

l. impleat

Hi voluit testās. reliq̄ sine nemo q̄ implet

¶ An Religiosus possit esse executor testamētōꝝ
rum vide sup̄ in 3° folio §. Iure p̄r. ꝛc.

E ij

De Tutela et Tutoribus.

T

Est tutela triplex testamentaria prima

s^c q^d p^r infra immediate p^rsaice

s^c q^d lⁱs sit p^r et^r infra

Altera legitimaq^{ue} dativa sit vltima dicta

f. subsequētia

Quid sibi p^ricipiat lex. tutor p^r tria discat

f. pupillū ab iniuria z doceat a criminib^{us} abstinere

Defendat. doceat. res augmentādo pupilli

Testamentaria p^rima s^c que est q^u pater in testamento dat filio tutorem quā quidē tutelā nec dativam clericū nec ep^{iscopu} suscipere p^{oss}unt s^c bene legitimā si volunt. **S**icut oēs religiosi. clerici lⁱ ep^{iscopu} tenent recipere tutelam miserabilium personarū. **S**ed religiosi cū licentia suoz superiorū vel plaroz p^{oss}unt etiam suscipere legitimā vt p^rvi. q. 1. **D**oachi. zc. iura **P**reterea **T**utela Legitima est que defertur a lege q^u viz tutor nullus datus ē ab ip^{so} p^rte filio in testamento q^u ille qui debet ab intestato succedere. tenetur h^{uius}modi tutelam suscipere. **D**ativā autē **T**utela est q^u daf a iudice quando nullo tutore dato in testamento z nullis extantibus consanguineis idoneis ad tutelam iudex ex officio suo dat tutorem. **E**t durat tutela vsq^{ue} ad xiiij. annum cōpletum. z inde incipit cura que durat vsq^{ue} ad xv. annū cōpletū Iusti. qui. mo. tu. fi. z insti. de curato. **E**x p^rdictis oibus igit^{ur} p^r q^uo nec clericū nec monachi aut ep^{iscopu} cogunt vllam tutelam suscipere vt dicit^{ur} ē tenent suscipere tutelā miserabilium p^rsonarū. **T**ria quidem p^rtenent ad officium tutorū. **P**rimū vt pupillos a criminibus intactos p^rseruent. **S**ecūm q^u res eoz ab iniuria p^rfuerint **U**nde tutores dicit^{ur} sunt quasi tutores. **T**ercū q^u pecuniā eorum vel bona mobilia q^u ad nihilū valent eis fuata cōuertant in p^rdijs ex quib^{us} p^rcipient aliquē fructū. q^u f^rm **B**ar. in l. tutor. qui reprobatū §. 1. zc. si tutor pecuniā pupilli non ponit iⁿ p^rdijs tenet pupillo ad fruct^{us} quos potuit h^{ab}ere deductis expens^{is} z p^rculis si saltē potuit emere. **P**uta erant q^u volebāt vendere. vel alio mō licite lucrari poterat. alias nō tenet. **I**dē dicit vbi esset statutū q^u oīa bōa mobilia distrab^{erent} z venderent vt de pecuniā acq^uereret pupill^{us} luc^{us} **S**i tutor nō fecit cū potuerit teneatur ad iⁿteresse. **A**dvertēdū ē igit^{ur} tutori si velit cōtutus q^u nō teneat nec ip^{se} nec heredes sui p^r aliq^uo facto p^r pupillo. ill^{ud} faciat cū cōsilio cōsultoz pupillo z faciat poni iⁿ istrumēto q^u consiliū p^rinquo^{rum} fac^{it} p^rsump^rtoz q^u dol^{us} z culpa abest a tutore ar. l. Etia. §. si tu. v^l cu. iter. **I**tem tutor tenet facere iuentariū nisi cā necia v^l iustissima iⁿpediat rex. est in. l. tutor q^u reprobatū **N**ecia q^u dē eā d^{icit} tutor^{is} morib^{us}. puta podagrosus z h^{uius}modi. **E**x p^rter et^r rei. **Q**uia nō rep^rit. adhibita diligenti inq^uisitiōe. **E**t v^o iustissima d^{icit} si testator remisit p^rfectoz iuentariū nisi ex cā iudici